

WORD AMBASSADEUR VOOR SCHONE RIVIEREN IN JOUW GEMEENTE!

Handleiding 'Maak impact in jouw gemeente'

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

4

HOOFDSTUKKEN

5

Waarom actief worden in de gemeente?	5
Waarvoor kom je in actie?	6
Samen sta je sterk	8
Even opfrissen: hoe werkt de gemeente ook alweer?	10
Politici, bestuurders, ambtenaren - met wie moet je in gesprek?	12
De gereedschapskist van een Schone Rivieren-ambassadeur	16
16 maart 2022: de gemeenteraadsverkiezingen	19

OVERIG

21

Bijlage 1: Contactgegevens riviercoördinatoren	21
Bijlage 2: Overzicht van Schone Rivieren Onderzoeks tracees	22
Bijlage 3: Voorbeeld van een raadsadres	23
Bijlage 4: Schone rivieren alliantie	28
Colofon	29

INLEIDING

Schone Rivieren is een samenwerkingsverband van de organisaties IVN Natuureducatie, Plastic Soup Foundation en Stichting De Noordzee. De organisaties werken samen om aandacht te vragen voor de vervuiling van onze rivieren door plastic. Ons ultieme doel: plasticvrije rivieren in Nederland in 2030. Dat doel willen we onder andere bereiken door te lobbyen voor beter beleid. Wij doen dat in Den Haag, maar kunnen helaas niet in elke gemeente aanwezig zijn. Daarom hebben we jouw hulp nodig!

Als ambassadeur van Schone Rivieren ga je in jouw gemeente aan de slag om te zorgen voor een plasticvrije rivier. Dat kan je doen door opruimacties te organiseren, mensen te enthousiasmeren om je te helpen en door jouw gemeente te vertellen wat zij kunnen doen om te voorkomen dat plastic in de rivier terecht komt.

In deze handleiding 'Maak impact in jouw gemeente' lees je hoe gemeentelijk beleid tot stand komt en hoe je de gemeente kan motiveren om in actie te komen en samen toe te werken naar plasticvrije rivieren. Je maakt daarbij gebruik van de techniek van lobbyen. Verder krijg je tips van Schone Rivieren-vrijwilligers over hoe je succesvol een burgerinitiatief kunt starten.

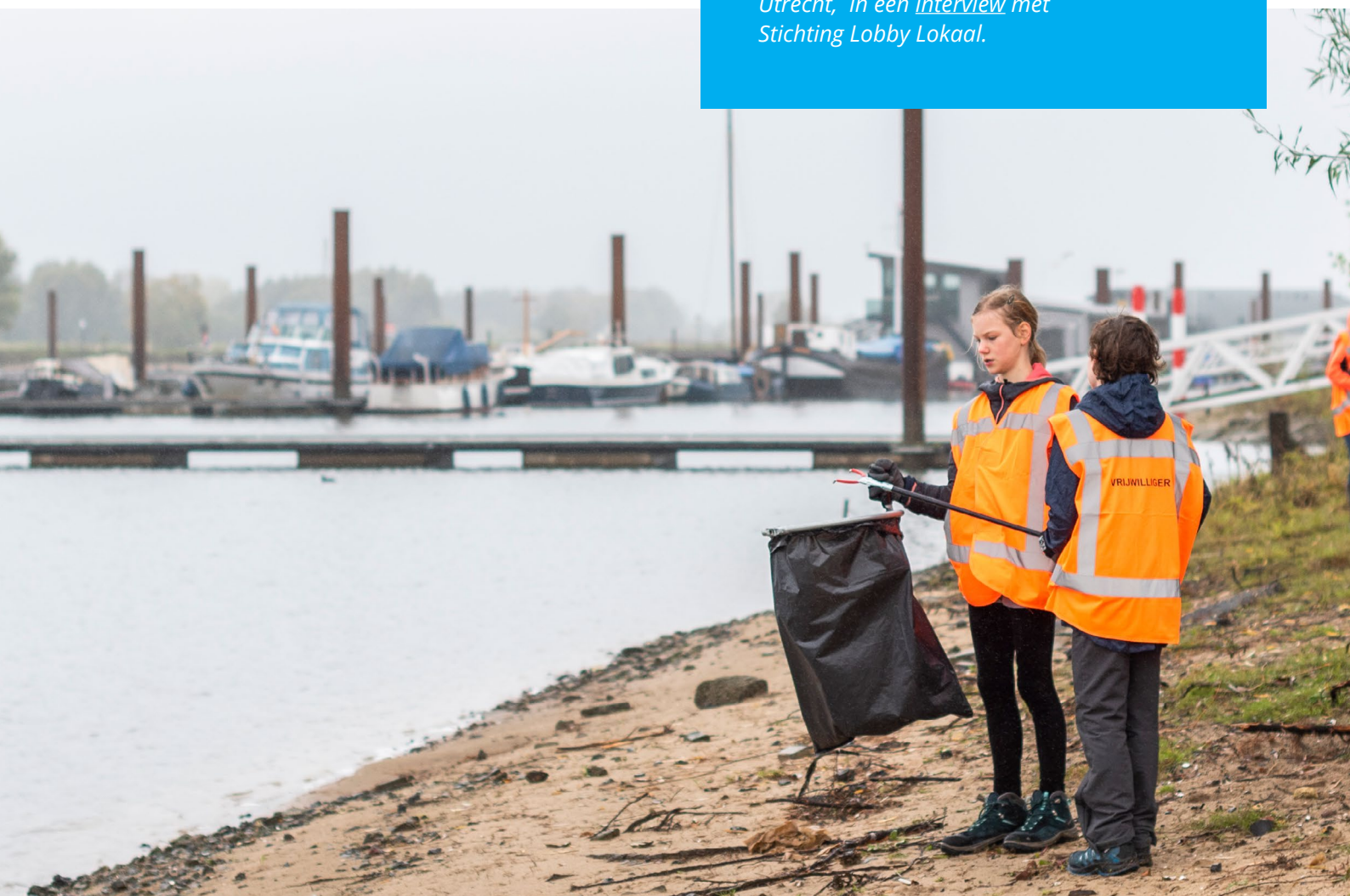
WAAROM ACTIEF WORDEN IN DE GEMEENTE?

Wetten en beleid worden bepaald in Den Haag of zelfs in Europa, maar ook de gemeente maakt beleid. De gemeente is interessant voor het tegengaan van plastic afval, omdat die papieren wetten in de gemeente moeten worden uitgevoerd. Zo bepaalt de gemeente bijvoorbeeld of er afvalbakken bij recreatieplekken langs de rivier komen, of afval gescheiden weggegooid moet worden en hoe bedrijven in de omgeving moeten omgaan met hun afval. Vervolgens moet de gemeente dat beleid uitvoeren en handhaven. Aangezien er veel te doen is in de gemeente, worden er prioriteiten gesteld.

Het mooie is dat je dit soort besluiten over beleid, uitvoer en handhaving kunt beïnvloeden. Letterlijk om de hoek, want de gemeente, het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad – ze zijn altijd op fietsafstand te bereiken.

Mensen die actief zijn in het lokaal bestuur laten zich graag benaderen door burgers die voor een goede zaak opkomen. Ze kunnen pas goede besluiten nemen en prioriteiten stellen als ze goed doordrongen zijn van alle kanten van de zaak. Daarom helpt het om je stem te laten horen. Of een burgerinitiatief te starten zodat je samen met de gemeente kan werken aan een betere en schonere gemeente.

“Bij mij aan tafel zitten regelmatig voor- en tegenstanders van de plannen van de gemeente. Ik merk dat het helpt als je niet alleen voor je eigen winst gaat, maar ook nadenkt over de argumenten en wensen van de ander. Zie de gemeente en je mede-Utrechters daarom als je partner, want samen bereiken we meer dan alleen.” aldus *Anke Klein, wethouder in Utrecht, in een [interview met Stichting Lobby Lokaal](#).*

WAARVOOR KOM JE IN ACTIE?

Als ambassadeur van Schone Rivieren vergroot je de impact van de opruimacties in jouw regio, door bij de gemeente aandacht te vragen voor het belang van plasticvrije rivieren.

Om verandering voor elkaar te krijgen moeten ambtenaren, gemeenteraadsleden en wethouders weten wat ze voor je kunnen doen en waarom ze dat zouden moeten doen.

Het is belangrijk om heel duidelijk te weten wat je precies wilt.

Het kan helpen om jezelf de volgende vragen te stellen:

- **Onderzoek:** Wat houdt het rivierafvalonderzoek in en wat is jouw bijdrage daarin?
- **Oordeel:** Wat zijn de resultaten van het onderzoek tot nu toe in het algemeen en eventueel specifiek in jouw gemeente? Wat zijn de voornaamste bronnen van het zwerfafval? (recreatie, visserij, scheepvaart, riooloverstort, bouw, industrie)
- **Oplossing:** Welke lokale oplossingen zie jij om de bronnen aan te pakken?
- **Urgentie:** Waarom is het belangrijk dat er nú iets gedaan wordt aan het probleem?

Met de antwoorden op deze vragen kan je snel en duidelijk je punt maken.

AAN DE SLAG!

Gelukkig hoeft je niet alles zelf te bedenken. Schone Rivieren heeft al veel informatie die je kan gebruiken als basis.

Wat kan je bereiken?

1. Verbod oplaten ballonnen, via de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
2. Vuurwerkverbod
3. Meer prullenbakken en deze tijdig leegmaken
4. Intensiveren handhaving op veroorzaken zwerfafval
5. Afvalscheiding in openbare gebouwen

Dit zijn slechts vijf voorbeelden van dingen waar je je voor in kan zetten. Kijk ook eens in de handreiking 'Schone Rivieren Alliantie' (bijlage 4) voor nog meer ideeën.

Hoe kan je dat bereiken

- Materialen en tips om een verbod op ballonnen oplaten in jouw gemeente te bereiken, vind je hier: <https://www.noordzee.nl/doe-mee/ballon/>.
- Maak gebruik van de rapportage van Schone Rivieren om je verhaal te onderbouwen: <https://www.schonerivieren.org/join/resultaten-onderzoeken/>
- Maak gebruik van de nieuwe Europese Single Use Plastics directive: <https://www.schonerivieren.org/knowledge/eu-wetgeving-op-single-use-plastics/>
- Gebruik ook je eigen ervaringen in de buurt.

UIT DE PRAKTIJK

Ballonnenverbod, Geert en Elly Faasse, Hellevoetsluis.

Rivierafvalonderzoekers, IVN Natuurgids en bestuurslid Natuur en Landschap Goeree-Overflakkee (NLGO).

'Wij zijn opgeleid tot rivierafvalonderzoeker voor Schone Rivieren. Ons onderzoekstracé ligt langs het Haringvliet bij de "Hoornsehoofden" op het eiland Voorne-Putten.

We vonden altijd veel ballonnen op het strand. De gemeente had alleen een ontmoedigingsbeleid ten aanzien van het oplaten van ballonnen. Dat vonden ze voldoende. We zijn in de omringende gemeenten gaan kijken welke standpunten daar waren. Die verschilden nogal. In een gesprek met de wethouder kwam ik erachter dat zij wel openstond voor een ballonnenverbod en een ander beleid.

Samen met mijn vrouw hebben we dertig dagen afval geïnterviewd: we verzamelden, fotografeerden en documenteerden 238 ballonnen. Samen met de NLGO, de plaatselijke natuurorganisatie, schreven we een verzoek voor een verbod op ballonoplatingen. Het bestuur van het NLGO heeft het verzoek om over te gaan tot een ballonnenverbod naar de gemeente gestuurd. En binnen twee weken was het er doorheen!"

Benieuwd naar het verzoek dat Geert en Elly met NLGO hebben ingestuurd naar de gemeente? [Klik hier](#)

Wil je weten hoe jouw gemeente er over denkt? <https://www.noordzee.nl/geen-ballon-in-de-noordzee/>

TIPS VAN GEERT

- **Breng alles positief.** Dus niet: wat een pestbende! Maar: we zijn bezig met een onderzoek voor Schone Rivieren en willen jullie helpen? Zo ben ik in gesprek gekomen met de wethouder. De wethouder bood toen aan om bij volgende opruimacties langs te komen en zo meer media-aandacht te krijgen;
- **Communiceer partij-overstijgend,** bijvoorbeeld: Maak je vraag concreet, doe bijvoorbeeld bij de gemeente een oproep voor ondersteuning bij het vinden van vrijwilligers of het faciliteren van opruimmateriaal.
- **Gemeentebestuur is blij met informatie over hun gemeente.** Geef ze die informatie, neem ze mee in kleine stapjes. Stel concrete vragen.
- **Jij kan de gemeente attenderen op Schone Rivieren en de resultaten van het onderzoek.** Je kan een verzoek insturen en daarbij de rapportage van Schone Rivieren sturen als bewijs.

SAMEN STA JE STERK

Als je in actie komt heb je medestanders nodig. De gemeente is er voor al haar inwoners. Om een beslissing te nemen maken bestuurders en raadsleden een afweging tussen verschillende belangen. De gemeente zal daarom eerder luisteren naar een verhaal dat geldt voor een bredere groep dan naar een verhaal van één enkele inwoner.

Ga dus op zoek naar mensen en organisaties waar je mee kan samenwerken of die jouw acties willen ondersteunen. Om te laten zien hoeveel mensen er achter jouw verhaal staan kan je een handtekeningenactie beginnen, een oproep plaatsen op facebook en twitter of een bijeenkomst of opruimactie organiseren.

AAN DE SLAG!

Wil je een activiteit organiseren?

Misschien kan je aansluiten bij andere activiteiten en organisaties:

World Clean Up Day <https://www.worldcleanupday.nl/>

'De grootste wereldwijde opruimactie van het jaar geeft samen met ruim 180 landen de planeet een grote schoonmaakbeurt'.

Nederland Schoon <https://www.nederschoon.nl/>

'Maakt Nederland schoner door zwerfafval te bestrijden en voorkomen. Dat doen we samen met gemeenten, bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en jou.'

Maas Clean Up <https://www.maascleanup.nl/s/>

'We doen het samen; bedrijven, burgers, activisten en beleidsmakers. Samen brengen we een beweging op gang die niemand kan stoppen.'

Ieder voorjaar worden langs een aantal rivieren gecoördineerde opruimacties georganiseerd onder de noemer Schone Maas, Schone IJssel, Schone Lek, Schone Haringvliet, Schone Schelde, enzovoort. Raadpleeg de riviercoördinator bij jou in de buurt om te weten wat er in je omgeving gebeurt.

Lokale groepen, die opruimacties organiseren, meestal te vinden op social media of in lokale media.

Voor een gemeente is het erg aantrekkelijk als mensen met verschillende belangen samenwerken. Simpel gezegd: wat is er makkelijker dan een voorstel te steunen waar zowel fietsers als automobilisten achter staan? Zoek dus ook juist ander soort organisaties op om mee samen te werken. En bedenk dat je het niet over alles eens hoeft te zijn en ook niet op alle onderwerpen hoeft samen te werken.

UIT DE PRAKTIJK

Janne Opmeer, Rivierafvalopruimer, Roermond

Samenwerken met terreinbeheerders

'We zijn jaren geleden als roeivereniging Aeneas begonnen om de oevers van Maas rondom onze vereniging op te ruimen. Toen er vanuit Schone Maas, de voorloper van Schone Rivieren, oproepen werden gedaan om in het voorjaar – na de hoogwaterperiode – opruimacties te organiseren langs de Maas, hebben we ons daar als vereniging bij aangesloten. De financiële vergoeding die we van de terreinbeheerder na het opruimen ontvangen is zeker stimulerend! Ik heb het aangezwengeld bij het bestuur van mijn roeivereniging omdat ik het heel belangrijk vind dat er minder zwerfafval in de Maas en via de Maas in zee terecht komt.

Het levert de vereniging wat extra geld op en onze leden raken onder de indruk van de grote hoeveelheid zwerfafval die we jaarlijks op zo'n klein oppervlak opruimen. Dus het is ook educatief en het helpt in de bewustwording rondom de zwerfafvalproblematiek. De opruimmaterialen lenen we van Staatsbosbeheer, de terreinbeheerder. Zij regelen ook dat het afval wordt opgehaald door een aannemer.

Ik heb binnen de vereniging twee deelgebiedcoördinatoren geworven die samen met mij de verantwoordelijkheid dragen. Voor het gebied dat ik coördineer werf ik deelnemers binnen de hele vereniging maar vooral binnen de eigen teams waarin ik roei, want daarmee heb ik een persoonlijke band. Dit levert dan meestal al zo'n 20 deelnemers op. De andere deelgebiedcoördinatoren werken net zo.'

Samenwerken met Rijkswaterstaat en de gemeente

'Via Schone Rivieren heeft Rijkswaterstaat (RWS) mij benaderd om mee te doen aan een onderzoek naar zwerfafval veroorzaakt door vissers en recreanten langs de Maas. De gemeente is betrokken en stelde desgevraagd opruimmaterialen ter beschikking.

Langs de oevers bij de Donker Nack langs de Maas ligt altijd heel veel zwerfafval van vissers. De vissers recreëren daar ook: ze barbecueën, zetten tentjes op en stoken soms vuurtjes. Soms zijn er hele families die hier ontspanning zoeken. Op verzoek van RWS en het onderzoeksbureau D&B Gedrag hebben wij een nulmeting gedaan in augustus 2020. We hebben toen gedurende 10 dagen al het afval geteld en opgeruimd. Met een groep van ongeveer 12 vrijwilligers brachten we het afval in kaart. De eerste dag telden we 1775 stuks afval, in de negen dagen daarna vonden we nog eens 2400 stuks. Wat opmerkelijk was, is dat we enorm veel sigarettenpeuken telden. Tenminste 60%-70% van de items die we vonden waren peuken, op sommige dagen was dat zelfs 80%.

Na analyse van het onderzoeksbureau komt er nu een interventie. Bij de ingang van het gebied plaatsen ze informatieborden met iconen om de veelal niet Nederlandstalige vissers te informeren wat ze met het afval geacht worden te doen. Vanaf 4 september start een nameting van 10 dagen. Heeft de interventie effect? Ik ben benieuwd!

TIPS VAN JANNE

- Neem contact op met de terreinbeheerder of de gemeente. Leg het probleem goed uit en vertel wat jij wil doen om het te veranderen en wat je daarvoor nodig hebt;
- Besef je dat de gebiedsbeheerder en gemeente vaak blij zijn met jouw initiatief;
- Kijk binnen bijvoorbeeld je eigen vereniging hoe je de leden kunt betrekken, zorg dat je het bestuur mee krijgt door bijvoorbeeld te wijzen op de financiële vergoeding!
- Nodig mensen uit om ook een deel verantwoordelijkheid te nemen zodat het breder wordt gedragen in je club/vereniging.

EVEN OPFRISSEN: HOE WERKT DE GEMEENTE OOK ALWEER?

Als je iets wilt veranderen in jouw gemeente, is het belangrijk om te bepalen wie je wanneer en met wat voor vraag of informatie benadert. Daarom staan we stil bij de verschillende spelers in de gemeente en hun rol.

De gemeenteraad

De gemeenteraad is de 'baas' van de gemeente. Je kunt de raad vergelijken met de Tweede Kamer in Den Haag. De raad is de lokale volksvertegenwoordiging. De gemeenteraad wordt eens in de vier jaar gekozen en alle raadsleden zijn lid van een politieke partij. In de gemeenteraad zitten vaak zowel landelijke partijen, als lokale partijen. Alle raadsleden van één partij vormen samen een fractie.

De gemeenteraad heeft vier taken:

1. Het vertegenwoordigen van burgers
2. Het bepalen van het beleid van de gemeente op hoofdlijnen
3. Het controleren van het college van burgemeester & wethouders (B&W)
4. Het benoemen van de wethouders en het voordragen van een kandidaat voor het burgemeesterschap

Coalitie of oppositie?

Na verkiezingen onderhandelen de partijen die de meeste stemmen hebben gekregen met elkaar om het college van burgemeester en wethouders te vormen. Die partijen samen noem je de coalitie. De overige partijen noem je de oppositie. De coalitie heeft meestal meer dan de helft van de zetels. Dat betekent dat hun plannen bij het stemmen bijna altijd worden goedgekeurd.

Woordvoerders

Elke politieke partij verdeelt de onderwerpen waar de gemeente over gaat en benoemt woordvoerders. Je hoeft dus niet alle raadsleden te mailen of te leren kennen, je kan je richten op de woordvoerders.

Vergadercyclus

Omdat er in sommige gemeenten wel 45 mensen in de gemeenteraad zitten, kiezen veel gemeenten ervoor om de debatten op te splitsen. Dat kan bijvoorbeeld in raadscommissies of in voorbereidende vergaderingen.

• Raadscommissies

Elke commissie houdt zich bezig met een specifiek thema, bijvoorbeeld duurzaamheid of economische zaken. De commissieleden kunnen hun mening geven over de plannen die op de agenda staan. Als de standpunten over een voorstel zijn uitgewisseld, komt het voorstel op de agenda van de plenaire raadsvergadering. Daar wordt dan nog kort over het voorstel gesproken of soms wordt er alleen nog maar over gestemd.

• Vergaderen in fasen

In sommige gemeenten wordt vergaderd met de hele raad, maar in verschillende soort vergaderingen. Een onderwerp doorloopt dan bijvoorbeeld drie vergaderingen: een beeldvormende, oordeelsvormende en besluitvormende vergadering. Zoek altijd even uit wanneer je mag inspreken. En bedenk dat hoe eerder je inspreekt hoe beter.

AAN DE SLAG!

- Kijk op de website van de gemeente naar de planning van vergaderingen. Hoe vergaderen raadsleden en welke mogelijkheden zijn er om invloed uit te oefenen? Het verschilt per gemeente, dus handig om uit te zoeken.
- Wil je weten wanneer er vergaderd wordt over jouw onderwerp of heb je andere vragen over het proces? Mail of bel dan eens met de griffie. De griffie ondersteunt de gemeenteraad en kan burgers helpen bij het contact met de raad.
- Geen tijd om naar het stadhuis te gaan? Er is altijd een livestream op internet te vinden en meestal kan je de vergaderingen ook online terugkijken.

Het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders (ook wel college van B&W of college) is het dagelijks bestuur van de gemeente. Binnen de kaders die de gemeenteraad heeft gesteld bepaalt het college hoe het beleid eruit komt te zien en uitgevoerd wordt.

Burgemeester

De burgemeester is zowel voorzitter van het college van burgemeester en wethouders als van de gemeenteraad. Daarnaast is de burgemeester in elk geval verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. In veel gemeenten heeft de burgemeester nog een aantal andere onderwerpen in haar portefeuille. Denk daarbij aan het behartigen van de stadsbelangen bij de landelijke overheid.

Wethouders

Wethouders kun je zien als de ministers van de gemeente. Elke wethouder heeft een eigen portefeuille en een team ambtenaren dat hem/haar ondersteunt. Vaak zijn de wethouders ook nog verantwoordelijk voor bepaalde wijken in de stad. De wethouders zijn lid van de politieke partijen uit de coalitie.

Coalitieakkoord

Na de verkiezingen hebben de partijen in de coalitie samen afspraken gemaakt over welke plannen en ideeën ze de komende vier jaar willen uitvoeren. Dit hebben ze vastgelegd in een coalitieakkoord (of collegeakkoord). Je kunt het akkoord altijd vinden op de site van de gemeente.

Ambtenaren

Iedereen in dienst van de gemeente is een ambtenaar. Dit kan dus een beleidsadviseur van een wethouder zijn, maar ook een loketmedewerker bij de gemeente die jou een nieuw paspoort aanreikt. Voor de Schone Rivieren-ambassadeur zijn beleidsambtenaren een goed aanspreekpunt.

Beleidsambtenaren zijn vaak de expert van de gemeente op een bepaald onderwerp. Zij zorgen voor de voorbereiding van voorstellen van de wethouders en voor het uitvoeren van beleid. Ook adviseren en ondersteunen ze wethouders. Hierdoor hebben ambtenaren een goed beeld van de lokale politiek. Zij zijn een goed eerste aanspreekpunt als je iets wilt veranderen in jouw gemeente.

AAN DE SLAG!

- Als je wilt weten wat de wethouder in jouw gemeente wil bereiken, lees dan het coalitieakkoord. Hier staat op hoofdlijnen in wat ze in vier jaar willen doen.

POLITICI, BESTUURDERS, AMBTENAREN - MET WIE MOET JE IN GESPREK?

Je wilt impact hebben in jouw gemeente, maar waar begin je? Met wie ga je het gesprek aan en wanneer heeft dat het meest effect? Belangrijke vragen, waar helaas niet één antwoord op is. Wel valt er op hoofdlijnen iets te zeggen over wat ambtenaren, raadsleden en wethouders kunnen doen of bereiken als je hen benadert.

In gesprek met gemeenteraadsleden

Gemeenteraadsleden zijn goed te benaderen. Als volksvertegenwoordiger horen zij graag wat jij vindt van het beleid in de stad.

Raadsleden sturen het beleid in de stad bij door kritische vragen te stellen, moties in te dienen of zelf initiatiefvoorstellen te maken. Natuurlijk hebben zij zelf ideeën over wat beter kan, maar zij hebben informatie en steun nodig uit de samenleving om hun punt kracht bij te zetten. Daarbij moeten zij zichzelf onderscheiden van hun collega's, om te laten zien wat zij en hun partij betekenen voor de gemeente. Ze zijn dus op zoek naar manieren om zichtbaar te zijn en te laten zien waar zij voor staan. Als je iets wilt agenderen zijn raadsleden dus een goede partner.

Je kan een raadslid bijvoorbeeld wijzen op de de Schone Rivieren Alliantie. Iedere gemeente, die de doelstellingen van Schone Rivieren ondersteunt en zich hier ook actief voor inzet kan zich hierbij aansluiten. Zie de informatie hierover op de website: schonerivieren.org/alliantie. Een raadslid kan een voorstel (motie) in de gemeenteraad indienen om het gemeentebestuur op te roepen deelnemer te worden in de Schone Rivieren Alliantie.

Bedenk dat zij het raadswerk parttime doen en dat ze weinig ondersteuning hebben. Ze hebben dus vaak te weinig tijd en zijn eigenlijk altijd blij als je informatie hebt over hoe het gaat in de stad.

Stuur een raadslid gerust een keer een mailtje. Alle mailadressen zijn te vinden op de site van de gemeente of op de site van de politieke partij.

AAN DE SLAG!

- Zoek op wie de woordvoerders zijn op jouw onderwerp en kijk of je kan ontdekken hoe zij over het onderwerp denken.
- Ga op zoek naar een 'haakje' om contact te zoeken. Dat 'haakje' kan iets zijn dat in de gemeente is gebeurd, een incident of grote opruimactie. Maar misschien nog succesvoller, verdiep je in de raadsagenda. Welke onderwerpen staan er op de agenda binnenkort? Kan je daarbij aansluiten met jouw verhaal of idee?
- In onze Kennisbank vind je feiten en cijfers om jouw verhaal te onderbouwen. Waaronder de resultaten van het Schone Rivieren onderzoek en verschillende dossiers zoals de EU Single Use Plastic wetgeving: schonerivieren.org/kennisbank

UIT DE PRAKTIJK

*Geert Faasse, opruimactie Kwade Hoek
gemeente Goeree-Overflakkee*

'Wij liepen al jaren in de Kwade Hoek en we ruimden veel afval op. Maar we zijn niet de enige: er waren een heleboel mensen gesnipperd, individueel en in groepjes, aan het ruimen. Daardoor leek het daar soms redelijk schoon, maar niets is minder waar. Het afval blijft aanspoelen vanwege de ligging van het gebied. Op een dag vonden we ineens zoveel troep, dat we aan de bel trokken. Ik belde met de gemeente en met Natuurmonumenten, de gebiedsbeheerder. Beiden reageerden positief op onze melding, maar er kwam geen actie. Partijen wezen naar elkaar: wiens verantwoordelijkheid is dit eigenlijk? Daaruit bleek eigenlijk dat verantwoordelijkheden bij partijen niet helder waren.

We hebben toen de lokale media benaderd over de grote hoeveelheid afval. Door de media-aandacht ontstond op internet veel discussie en aandacht voor het probleem en kwamen Natuurmonumenten en de gemeente in actie. Met ondersteuning van de gemeente en veel vrijwilligers is er toen een grote opruimactie gestart. Sinds die dag is het beter georganiseerd. De gemeente en Natuurmonumenten zijn betrokken en ondersteunen ons, de vrijwillige opruimers en opruimgroepen. Sindsdien zitten we met alle partijen positief aan tafel om de opruimacties te coördineren. Dat geeft resultaat en duidelijkheid!

In gesprek met de wethouder

De wethouder is bezig met de uitvoering van het collegeakkoord. Hij/zij is op zoek naar een goede invulling voor de doelen en ambities uit dat akkoord. Een wethouder kiest in zijn/haar portefeuille een aantal speerpunten. Punten waarop de wethouder graag zichtbaar wil zijn. Op die manier laat de wethouder zien dat het beleid en zijn/haar partij goed werk leveren voor de stad.

Als je iets wilt veranderen door contact te leggen met de wethouder zal je aansluiting moeten vinden bij één van de ambities van de wethouder. Verdiep je dus in de leefwereld en de politieke belangen van de wethouder. Dat doe je door bijvoorbeeld het collegeakkoord te lezen, uit te zoeken van welke partij de wethouder lid is en het lokale nieuws in de gaten te houden. Kijk wat voor uitspraken de wethouder doet op jouw onderwerp.

Als jouw wens aansluit bij één van de ambities van de wethouder is het interessant om hem/haar te benaderen. Bedenk vervolgens wat je wilt van de wethouder. Wat is het doel van het contact? Zorg dat de wethouder makkelijk kan zien wat jij wilt en waarom je interessant bent voor hem/haar. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat je namens een groep vrijwilligers spreekt en belangrijke informatie hebt over vervuiling in de stad.

Om de wethouder te interesseren kan je ook nadenken over andere manieren van contact dan een kennismakingsgesprek. Wil je de wethouder iets laten zien? Of heb je te maken met een wethouder

die vaak met een foto in de krant staat? Dan is misschien een uitnodiging bij een activiteit of plaats in de stad aantrekkelijker. Mocht je een wethouder uitnodigingen, wees dan altijd heel duidelijk over de rol die je voor je ziet voor de wethouder. Het is een drukke baan, dus hij/zij komt niet snel als er geen speciale rol voor hem/haar is weggelegd.

AAN DE SLAG!

- Wil je contact opnemen met een wethouder? Neem eerst eens contact op met jouw riviercoördinator (contactgegevens vind je in de bijlage). Vaak hebben die al contacten in de gemeente en kunnen zij je op weg helpen.
- Een andere manier om in contact te komen is via de ambtenaren met wie je al contact hebt of gewoon via de website van de gemeente. Daar is altijd een contactformulier of een e-mailadres te vinden.

In een gesprek met de wethouder kan je ook wijzen op de Schone Rivieren Alliantie. Iedere gemeente, die de doelstellingen van Schone Rivieren ondersteunt en zich hier actief voor inzet kan zich hierbij aansluiten. Zie de informatie hierover op de website: schonerivieren.org/alliantie. Voor gemeenten is ook een lijst gemaakt met suggesties wat ze allemaal kunnen doen voor plasticvrije rivieren, **zie bijlage**. Kies een aantal punten uit deze lijst om in je gesprek met de wethouder mee te nemen.

UIT DE PRAKTIJK

Jos van den Heuvel, Skòn schip

Rapen maar!

'Ik woon in Lith, dat ligt in gemeente Oss. Samen met mijn vrouw Rie-Jeanne en hond Maggie loop ik regelmatig langs de uiterwaarden van de Maas. We stoorden ons steeds meer aan het zwerfafval op de oevers en de strandjes. Toen zijn we gaan opruimen. Gewoon elke keer een zak mee en rapen maar! Een lezing van Peter Smith (van stichting Klean: klagen loont echt absoluut niet) overtuigde me dat alle handelingen ertoe doen. Elk stukje zwerfafval dat ik opraap doet ertoe en maakt wel degelijk een verschil. We werden een voorbeeld in de buurt, we inspireerden steeds meer mensen om ook zwerfafval op te gaan ruimen. Het was een sneeuwbaaleffect; zien rapen, doet rapen.'

Ik deelde onder andere via Facebook wat ik zoal tegenkwam aan afval. Ik sprak recreanten aan en mensen in de buurt en bouwde zo langzaam maar zeker een netwerk. Dat viel op in de gemeente: ik werd samen met andere actieve vrijwilligers uitgenodigd voor een brunch georganiseerd door de gemeente als waardering voor onze inzet.'

Steun van de gemeente

'Na de ontmoeting op het gemeentehuis ben ik gaan kijken of ik subsidie kon krijgen voor een idee waar ik al langer mee rond liep: de aanschaf van een kleine boot zodat het gemakkelijker was om het zwerfafval op te ruimen via het water. Mijn omgeving vond het een wild plan, maar de gemeente waardeerde het initiatief: vanuit de zwerfafvalvergoeding is de boot aangeschaft. Skòn Schip werd in 2018 gedoopt tijdens de landelijke opschoondag. Dit was het begin van een goede samenwerking tussen het Skòn Schip-team en de gemeente. Inmiddels is er een vaste groep vrijwilligers die regelmatig uitvaart om zwerfafval langs de oevers van de Maas op te ruimen. De gemeente zorgt voor voldoende opruimmaterialen en het afvoeren van het afval. Met de data van het Schone Rivieren-onderzoek kunnen Skòn Schip en de gemeente zien waar langs de Maas hotspots zijn waar zich veel afval ophoopt. Daarnaast wordt de boot ingezet voor educatieve doeleinden.'

TIPS VAN JOS

- Vraag hulpmiddelen voor het opruimen bij jouw gemeente;
- Vraag aandacht door een ludieke actie. Bijvoorbeeld in samenwerking met de lokale media;
- Organiseer zelf een opruimactie. Bijvoorbeeld tijdens de Landelijke Opschoondag, World CleanupDay of Burendag. Informeer bij je gemeente naar de mogelijkheden en vraag of ze ook mee willen doen;
- Kijk in je gemeente of er subsidies zijn voor zwerfafvalgerelateerde zaken. Gemeenten kunnen een subsidie (zwerfafvalvergoeding) toekennen voor initiatieven van onder andere inwoners;
- Meld afvaldumpingen bij de gemeente, bijvoorbeeld via de BuitenBeter-app;
- Deel je ervaringen met anderen, bijvoorbeeld op social media, dat inspireert anderen;
- Wees volhardend en blijf positief!

In gesprek met de beleidsambtenaar

De beleidsambtenaar zorgt voor de uitvoering van het beleid. Daarbij helpt een ambtenaar de wethouder bij het vertalen van de ideeën en doelen uit het collegeakkoord naar uitvoerbare beleidsvoorstellen. Van alle spelers binnen de gemeente is een ambtenaar de expert op zijn/haar beleidsterrein.

Bedenk daarbij dat een ambtenaar geen politieke besluiten mag nemen. Dus als je pleit voor een verbetering van de uitvoering en jouw idee past binnen de kaders die de gemeenteraad en de wethouder hebben gesteld én het ligt niet politiek gevoelig, dan kan het zijn dat je aan gesprekken met een ambtenaar genoeg hebt om je doel te bereiken. Denk daarbij aan ondersteuning van burgerinitiatieven met een kleine subsidie of het inkopen van hesjes of opruimmateriaal.

Wist je dat

Wist je dat je speciale Schone Rivieren hesjes en andere materialen kan bestellen in de webwinkel van IVN? De reflecterende hesjes zorgen ervoor dat je herkenbaar bent en veilig te werk gaat. Je vindt ze op: <https://winkel.ivn.nl/ivn-campagne/schone-rivieren/>

Maar ook wanneer je doel politiek is, bijvoorbeeld het instellen van een ballonoplatingsverbod, is de beleidsambtenaar een goede om mee in contact te komen. Hij/zij kan je alles vertellen over het beleidsterrein en over de plannen voor de komende tijd. Zelf kan je de lijst met wat een gemeente kan doen voor plasticvrije rivieren ([zie bijlage](#)) meenemen en met hem/haar doorspreken wat de gemeente kan oppakken.

Het is sowieso nuttig om in beeld te komen bij ambtenaren. Je wilt graag dat ze jou gaan betrekken bij de ontwikkeling van nieuw beleid. Ook wil je graag dat zij de wethouder positief kunnen adviseren als je hem of haar een keer een brief schrijft of uitnodigt. Dan moeten ze wel weten wie je bent.

Probeer dus vooral een afspraak te maken om je ideeën te bespreken en om informatie te verzamelen. Het vinden van de contactgegevens van een ambtenaar kan ingewikkeld zijn. Zeker als je nog niemand kent bij de gemeente. Neem daarom vooral contact op met je riviercoördinator ([zie een lijst in de bijlage](#)). Zij hebben vaak al contacten in de gemeente en kunnen je helpen.

AAN DE SLAG!

5 tips voor goed contact met jouw gemeente

1. **Gooi het net breed uit.** Leg contact met ambtenaren, wethouder en alle relevante raadsleden. Bijvoorbeeld door ze eens uit te nodigen voor een opruimactie. Zo zie je snel wie er interesse heeft in jullie werk en informatie.
2. **Maak vrienden in vreedstijd.** Het is makkelijker om een band op te bouwen als er niet te veel druk op ligt. Begin daarom met het opbouwen van een band, zodat op het moment dat je echt iets wilt aankaarten, je de verschillende mensen in de gemeente al een beetje kent.
3. **Verplaats je in de ander.** Politici, ambtenaren en wethouders zijn ook mensen. Verplaats je in hun positie. Bijna iedereen vindt complimenten of aandacht voor zijn of haar werk leuk. Laat ze dus scoren met jouw verhaal door bijvoorbeeld een berichtje in de lokale media.
4. **Bedenk: raadsleden en wethouders zitten in de politiek om jouw gemeente een beetje mooier te maken.** Dat geldt ook voor de politici die totaal anders naar de wereld kijken dan jij. Ga dus op zoek naar wat jullie wel bindt. Misschien ontdek je een onderwerp waarop je wel kunt samenwerken.
5. **Stel vragen!** Het is logisch dat je niet precies weet wanneer je bij wie moet zijn om jouw belangen te behartigen. Vraag daarom gerust advies aan ambtenaren en raadsleden. Domme vragen bestaan niet!

DE GEREEDSCHAPSKIST VAN EEN SCHONE RIVIEREN-AMBASSADEUR

Er zijn allerlei manieren om in contact te komen met de gemeente en om jouw plannen onder de aandacht te brengen.

Stuur een mail

Stuur een mail naar een raadslid, wethouder of ambtenaar met jouw probleem, oplossing of vraag.

Ze kunnen jouw brief gebruiken om zich te informeren of als aanleiding om verder in gesprek te gaan. Belangrijkste zinnetje in zo'n brief is daarom: 'Voor meer informatie, neem contact op met...'

Voor mails geldt: hoe korter, hoe beter. Zorg ervoor dat de brief niet te lang is (maximaal 2 A4) met een paar duidelijke punten waar je aandacht voor wilt. Laat in de brief duidelijk naar voren komen op welke manier de politici of ambtenaren jou kunnen helpen. Daarnaast is het goed als jouw onderwerp aansluit bij een actueel onderwerp in de krant of als er binnenkort over gesproken wordt in de raad.

Stuur een raadsadres

Als je de hele gemeenteraad iets wilt vragen of meegeven, kan je een mail sturen aan de hele gemeenteraad. Zo'n mail heet

een 'raadsadres'. Je mail komt dan op de lijst van ingekomen stukken.

Deze lijst met ingekomen stukken is openbaar, dus iedereen kan jouw mail dan lezen. Als je de brief ondertekent en je er een duidelijk verzoek of vraag in zet, moet de brief worden beantwoord. De gemeenteraad besluit dan in de eerstvolgende vergadering hoe jouw brief zal worden behandeld.

Het is dan ook slim om een raadslid nog apart op jouw inbreng te wijzen. Wellicht wil het raadslid wel een vraag stellen aan de wethouder naar aanleiding van jouw mail. Meestal vraagt de gemeenteraad aan het college om de brief te beantwoorden. De ambtenaren moeten dan binnen zes weken op jouw mail reageren.

UIT DE PRAKTIJK

Een kopje koffie

Maak een afspraak met een raadslid, wethouder of ambtenaar. Bedenk van tevoren wat je in elk geval wilt zeggen. Zorg dat het niet te veel is, neem maximaal drie punten die je wilt meegeven. Denk ook alvast na over hoe je gesprekspartner jou precies kan helpen. Daarnaast is het altijd goed om een duidelijk voorbeeld mee te geven. Dat is vaak makkelijk te onthouden dan een reeks cijfers of een theoretisch verhaal. Politici gebruiken dat soort voorbeelden ook graag in debatten.

Tijdens het gesprek kun je veel informatie krijgen door goed te luisteren. Misschien haal je daar wel meer uit dan wanneer je alleen zelf praat. Vraag gerust tijdens het gesprek wat de doelen en ambities zijn van de gemeente.

Dan kun je bedenken hoe jouw plan hier het best op aansluit.

Bekijk hier een voorbeeld van een [raadsadres](#).

Spreek in bij een raadsvergadering

Als burger heb je de mogelijkheid om bij de gemeenteraadsvergadering in te spreken. Je krijgt dan een paar minuten om jouw verhaal te delen met de gemeenteraad.

Zorg dat je een positief verhaal vertelt, dat partij-overstijgend is. Zo kunnen meer raadsleden zich vinden in je verhaal. Als je klaar bent met inspreken mogen raadsleden nog vragen aan je stellen. De kans dat ze dat doen is het grootst wanneer je hen aan het eind van je betoog een concrete vraag stelt of een oproep doet.

Organiseer een opruimactie!

Laten zien wat er langs de oevers van de rivier ligt, maakt vaak veel meer indruk dan vertellen hoeveel rommel er ligt. Nodig daarom raadsleden, de wethouder of ambtenaren en wellicht ook de media uit voor een opruimactie.

Vraag ook vooral of degene die je hebt uitgenodigd nog andere dingen wil zien of andere mensen wil spreken, zodat je je goed kunt voorbereiden. Zorg voor genoeg ruimte in het programma. Liever een kwartier praten en drie kwartier opruimen dan andersom.

AAN DE SLAG!

Voorbereiden op inspreken in 5 stappen

1. Schrijf je verhaal uit

Het is spannend om voor een grote groep je verhaal te vertellen en je hebt maar heel kort de tijd. Daarom is het verstandig om je verhaal uit te schrijven en te oefenen met een timer. Zo weet je zeker dat je je hele verhaal kunt doen. Hier vind je een instructie om je verhaal goed vorm te geven.

2. Wees goed op tijd.

Als de vergadering fysiek is, zoek een prettige plek uit waar je alles goed kan zien. Is de vergadering online, dan kan het zijn dat je digitaal moet inspreken. Zorg dat je vooraf nagaat of je verbinding goed is en of je microfoon het goed doet. De griffie kan je ondersteunen.

3. Lever je spreektekst in bij de griffier of stuur het na afloop naar de raadsleden.

Zorg dat je er ook je contactgegevens bijzet, zodat ze jou kunnen benaderen.

4. Spreek rustig.

Inspreken is best spannend. Je krijgt maar een paar minuten de tijd. De voorzitter van de vergadering zal een seintje geven als je tijd er bijna op zit. Zorg toch dat je rustig spreekt en wanneer de tijd voorbij is, geef aan dat je gaat afronden en maak dan rustig je belangrijkste punt nog duidelijk.

5. Benader raadsleden die je graag wilt leren kennen.

Voor of na de vergadering kan je de raadsleden aanspreken die je al kent en die je wil leren kennen.

Media

Iets veranderen begint vaak met aandacht voor de zaak. Lokale media kunnen daar goed bij helpen. Inwoners, maar ook raadsleden, wethouders en ambtenaren volgen deze media op de voet. Vertel daarom je verhaal aan de lokale krant of de tv of nodig ze uit bij je opruimacties. Als je een duidelijke mening hebt en je kan goed schrijven, kan je ook eens een opiniestuk maken.

UIT DE PRAKTIJK

Harry Joling, Burgerinitiatief WorpWegWerpvrij

Afval wegharken

'Ik liep al jaren hard langs de IJssel. Op de terugweg ruimde ik dan vaak zwerfvuil op. Ik zocht mogelijkheden om dit samen met anderen te doen. Toen zag ik een oproep in de krant van een wijkgenoot, Boudewijn Betzema, om in actie te komen tegen de geweldige hoeveelheid zwerfvuil op de linker IJsseloever ten tijde van de boekenmarkt. Boudewijns slogan: 'We harken het de IJssel in!'. Ik was meteen enthousiast, want ik ergerde me aan het afval en ik was geïrriteerd dat niemand er iets aan deed. Er kwamen veel enthousiaste mensen op af, natuurlijk niet met het idee de troep echt de rivier in te harken, maar wél om de handen uit de mouwen te steken. Ook de gemeente werd wakker. Tijdens de actie zorgden zij dat er politie aanwezig was én de gemeentereiniging, zodat de troep vlot kon worden opgeruimd en niet terug de IJssel in ging.'

WorpWegWerpvrij

'Met een enthousiaste groep hebben we doorgepakt en de werkgroep WorpWegWerpvrij opgericht. Met een bijdrage van Wij Deventer hebben we ons kunnen organiseren en onze hesjes en banier aangeschaft. Daarnaast hebben we voor de vrijwilligers van WorpWegWerpVrij een aantal sponsors gevonden. De Spar in de wijk doneert elke maand wat lekkers bij de startkoffie. Bij het IJsselhotel, Meadows of de Worpcamping kunnen we na afloop van de actie wat drinken en napraten.

Mede door deze steun en het enthousiasme van de vrijwilligers lopen we nu al negen jaar elke eerste zaterdag van maart t/m oktober langs de strandjes en om de wijk. Vanuit onze organisatiegroep sturen we elke keer een opgewekte aankondiging voor de komende actie. Van de groep van ongeveer 30 mensen, lopen we elke maand met 8-15 mensen drie tot vier routes. En individueel lopen we natuurlijk ook nog wel eens een extra rondje!

TIPS VAN HARRY

- Onderhoud het contact met de gemeente. Ons contact met de gemeente is ontstaan door de juiste mensen te benaderen en de wijkwethouder te vragen het woord te doen bij onze startactie. Dit contact hebben we onderhouden, ook al leek er niet veel beweging te zijn bij tijden.
- Wil je echt actie van de gemeente? Blijf dan geduldig bezig. Bij ons heeft het 7 jaar geduurd voor de tijd binnen het gemeentebudget rijp was.
- Blijf in gesprek en nodig ambtenaren uit om mee te lopen. Waarschuw bij excessen tijdens je opruimactie gerust de dienstdoende wethouder om eens te komen kijken.

16 MAART 2022: DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

De aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen is een hele interessante periode om impact te maken voor Schone Rivieren-ambassadeurs. Er wordt afgerekend met oud beleid, er wordt campagne gevoerd en er worden beloftes gedaan. De perfecte tijd om in actie te komen!

De cyclus

Elke vier jaar zijn er verkiezingen. Dat betekent dat politici en bestuurders in de tussentijd moeten laten zien wat zij in huis hebben. Grofweg kan je zeggen dat elk jaar een eigen focus heeft.

Jaar 1: Ploegen

wethouders en raadsleden ontwikkelen hun visie

Jaar 2: Zaaïen

wethouders en raadsleden zetten die visie om in beleid. Ze 'zaaien' hun plannen. In dit jaar zie je veel nota's en plannen die de gemeenteraad moet goedkeuren.

Jaar 3: Oogsten

wethouders en raadsleden oogsten resultaat. Ze laten graag zien wat het effect is van hun beleid.

Jaar 4: Feest

wethouders en raadsleden vieren wat er bereikt is in de afgelopen vier jaar. In dit jaar worden de verkiezingen voorbereid.

De politieke partijen starten ongeveer een jaar voor de verkiezingen met de voorbereiding. Na de landelijke verkiezingen, zal in veel steden de lokale campagne losbarsten!

Beïnvloed het verkiezingsprogramma

Alle politieke partijen maken voor de verkiezingen een verkiezingsprogramma. Het verschilt per partij en stad, maar ze beginnen ongeveer een jaar van te voren.

De meeste partijen stellen een commissie samen die ideeën verzamelt en het programma schrijft. Voor het verzamelen van punten, plannen en ideeën benadert de commissie zowel mensen binnen de partij, als mensen van daarbuiten. Ze zijn benieuwd wat inwoners en organisaties uit de stad de partij mee willen geven.

Het is nu aan jou om ervoor te zorgen dat de commissies je leren kennen en weten wat je wilt.

AAN DE SLAG!

Tips

- Kijk op de website of neem contact op met een raadslid om erachter te komen wie er in de programmacommissie zitten, wanneer ze precies beginnen en hoe je ze kan bereiken.
- Schrijf een brief met de punten die jij graag in het programma zou willen.
- Maak de notitie op maat voor elke partij. Omschrijf duidelijk hoe jouw verhaal past bij de ideeën van de politieke partij.
- Vat je inbreng samen in één à twee zinnen die de partij bij wijze van spreken zo kan kopiëren in het programma
- Soms worden er ook bijeenkomsten georganiseerd om met mensen te spreken. Meld je daar vooral voor aan. Vergeet niet je notitie te printen en mee te nemen. Zo kunnen ze je punten nog nalezen. Vraag ook altijd om contactgegevens, zodat je later nog contact kan opnemen.

Hoe benader je verschillende partijen?

Je wilt jouw plannen in zoveel mogelijk verkiezingsprogramma's krijgen. Op die manier is de kans het grootst dat de plannen ook na de verkiezingen in het coalitieakkoord komen en uitgevoerd gaan worden. Maar waarschijnlijk heb je niet met alle partijen een band.

Bedenk dan dat niet al je ideeën en idealen overeen hoeven te komen met de partij die je aanschrijft. Je kan ook inzetten op één punt waar je het allebei over eens bent. Zo zou je de VVD kunnen benaderen met punten over veiligheid, denk aan het strikt handhaven van regels met betrekking tot zwerfafval. Terwijl je de Partij voor de Dieren eerder zal wijzen op de mogelijkheid een ballonoplatingsverbod in te stellen.

Maak gebruik van de campagnetijd

Tijdens de campagne proberen politieke partijen aan inwoners te laten zien dat zij het beste voor hebben met de stad. Wethouders gaan zich opeens weer veel politieker gedragen, willen elk succes vieren en met hun kop in de krant. Ook de kandidaten voor de gemeenteraad willen laten zien dat je op hen moet stemmen. Maak vooral gebruik van die wens om zichtbaar te zijn en laat je creativiteit de vrije loop.

Organiseer bijvoorbeeld een opruimactie en nodig lokale politici en media uit!

Nieuwe periode, nieuwe kansen

De stemmen zijn geteld, een nieuwe periode breekt aan en daarmee zijn er nieuwe kansen voor jouw lobby.

Begin bij het begin: stuur nieuwe raadsleden die je kent of wilt leren kennen een felicitatie. Zo'n felicitatie kan via een mailtje, maar ook in een tweet. Het voordeel van een mailtje is dat je meteen nog wat extra informatie kan meesturen. Zorg dat je partijen iets meegeeft dat zowel interessant is voor de nieuwe raadsleden als voor de onderhandelingen voor een college.

Terwijl raadsleden zich installeren wordt er namelijk onderhandeld over een nieuw college. Partijen maken afspraken over de basis van het beleid voor de komende vier jaar. Waar je in aanloop naar de verkiezingen het best met een groot idee of een brede wens kon aankomen, zijn partijen nu op zoek naar hoe ze hun ideeën gaan uitvoeren. Draag jouw punt dus nog een keer aan, met daarbij een concreet plan of een oplossing.

AAN DE SLAG!

Enthousiast? Zo blijf je bij:

- Blijf op de hoogte van nieuws en onderzoek via de Schone Rivieren nieuwsbrief: schonerivieren.org/inschrijven-nieuwsbrief
- Volg ons op social media:
 - <https://www.facebook.com/SchoneRivieren/>
 - community: <https://www.facebook.com/groups/417495175356242>
 - <https://www.instagram.com/schonerivieren/>
 - <https://www.linkedin.com/company/schone-rivieren/>
 - <https://twitter.com/schonerivieren/>
- Meld je aan bij de online community op 'OnsIVN': <https://ons.ivn.nl/#/groepen/schone-rivieren-community/48>
- In onze Kennisbank vind je feiten en cijfers om jouw verhaal te onderbouwen. Waaronder de resultaten van het Schone Rivieren onderzoek en verschillende dossiers zoals de EU Single Use Plastic wetgeving: schonerivieren.org/kennisbank
- De speciale Schone Rivieren hesjes en andere materialen kan bestellen in de webwinkel van IVN. De reflecterende hesjes zorgen ervoor dat je tijdens opruimacties herkenbaar bent en veilig te werk gaat. Je vindt ze op: <https://winkel.ivn.nl/ivn-campagne/schone-rivieren/>
- Leer je eigen Schone Rivieren verhaal vertellen: <https://www.schonerivieren.org/join/word-ambassadeur/>
- We zijn benieuwd naar hoe het gaat. Dus deel je verhaal met ons via de facebook community of Ons IVN.

BIJLAGE 1: CONTACTGEGEVENS RIVIERCOÖRDINATOREN

Lijst van riviercoördinatoren:

(zie bijgevoegde kaart op de volgende bladzijde)

• Regio 1, Maas Limburg:	Noï Boesten (n.boesten@ivn.nl ; 06-27583908)
• Regio 2, Maas Brabant:	Joost Barendrecht (j.barendrecht@ivn.nl ; 06-20945209)
• Regio 3, Haringvliet:	Joost Barendrecht (j.barendrecht@ivn.nl ; 06-20945209)
• Regio 4, Waal:	Bas van Lith (b.van.lith@ivn.nl ; 06-33137479)
• Regio 5, IJssel:	Peter Mol (p.mol@ivn.nl ; 06-52450982)
• Regio 6, Nederrijn:	Bas van Lith (b.van.lith@ivn.nl ; 06-33137479)
• Regio 7, Lek:	Judith Algra (j.algra@ivn.nl ; 06-20731405)
• Regio 8, Rijnmond:	Dylan Haanappel (d.haanappel@ivn.nl ; 06-30198140)
• Regio 9, Zeeland:	Ruben Mulder (r.mulder@ivn.nl ; 06-11954572)
• Regio 10, Noordzeekanaal:	Paul de Dooij (p.de.dooij@ivn.nl ; 06-14159611)

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN SCHONE RIVIEREN ONDERZOEKS TRACEES

Regio 1

- 1 Maas Limburg

Regio 2

- 2 Maas Brabant
- 3 Bergsche Maas
- 4 Afgedamde Maas
- 5 Amer

Regio 3

- 6 Hollands Diep
- 7 Haringvliet
- 8 Spui
- 9 Dordtsche Kil

Regio 4

- 10 Waal
- 11 Boven Merwede
- 12 Nieuwe Merwede

Regio 5

- 13 IJssel

Regio 6

- 14 Nederrijn

Regio 7

- 15 Lek

Regio 8

- 16 Beneden Merwede
- 17 Oude Maas
- 18 Noord
- 19 Nieuwe Maas
- 20 Nieuwe Waterweg

Regio 9

- 21 Grevelingen
- 22 Oosterschelde
- 23 Westerschelde

Regio 10

- 24 Noordzeekanaal
- 25 't IJ

Opruimen vanaf 2019

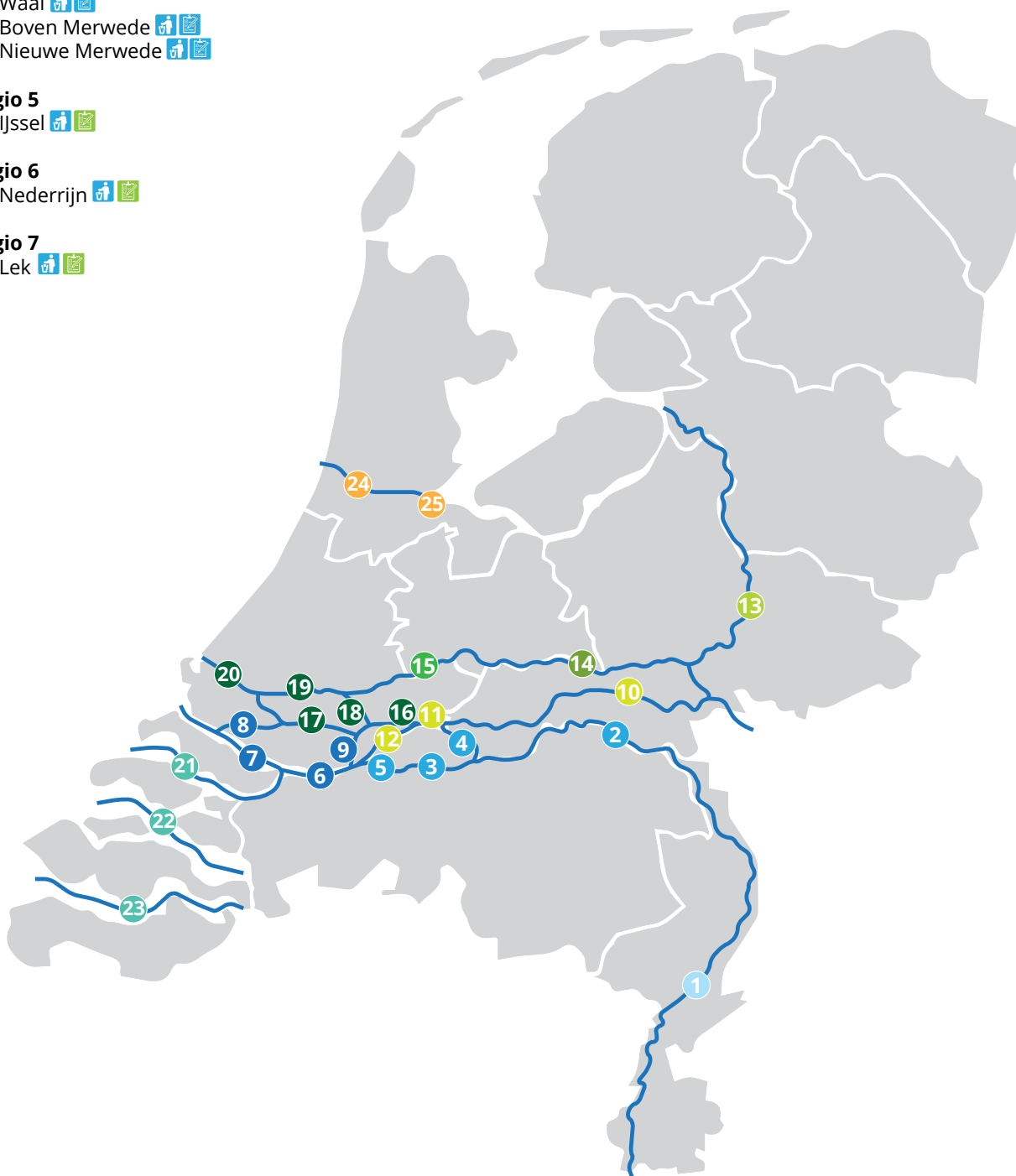
Onderzoeken vanaf 2019

Opruimen vanaf 2020

Onderzoeken vanaf 2020

BIJLAGE 3: VOORBEELD VAN EEN RAADSADRES

Aan de Gemeente Goeree-Overflakkee.

t.a.v.:

Het College van B&W.

De leden van de Raad.

De afdeling Afval en Reiniging, Leefbaarheid en Wijk, t.a.v. dhr. Jacob van Leeuwen.

Middelharnis, 16-10-2019.

Betreft: Vervuiling door ballonnen en wensballonnen op de stranden en natuurgebieden in de Delta.

Geacht College, geachte Leden van de Raad, geachte heer van Leeuwen

Ballonnen vormen een ernstige bedreiging voor het milieu en de fauna in de Voordelta. Van de vele bronnen van vervuiling door kunststoffen vormen ballonnen een belangrijk deel. Neerkomende ballonnen veroorzaken vervuiling. Dieren raken er in verstrikt en sterven daardoor. De ballonnen vallen in kleine delen uiteen, en die restanten komen in de voedselketen; dieren krijgen deze kunststoffen ook in hun maag met alle gevolgen van dien.

In de periode van 16-07-2019 tot 08-10-2019 is door een groep vrijwilligers onderzoek verricht naar ballonnen en wensballonnen over een klein traject van 2 kilometer strand in het Natura 2000 gebied op de Kwade Hoek in de gemeente Goeree-Overflakkee. De locatie is op de kaart hieronder aangegeven. De ballonnen werden aangetroffen op het strand en in de aangrenzende duinrand.

De bedoeling van dit onderzoek is om het probleem lokaal inzichtelijk te maken.

Het betreft hier een partijpolitiek overstijgend milieuprobleem dat direct en simpel is aan te pakken door een verbod op het oplaten van ballonnen. Voor ons valt het niet uit te leggen, zeker vanuit educatief oogpunt, dat een gemeente die graag het mooiste strand van Nederland wil hebben, zelf niet inzet op een algeheel verbod op het oplaten van ballonnen binnen de gemeentegrenzen.

Op dit moment heeft de gemeente Westvoorne een ballonnenverbod ingesteld, de gemeente Goeree-Overflakkee voert een ontmoedigingsbeleid, de gemeente Hellevoetsluis wil tot nu toe nog geen verbod instellen.

De vereniging verzoeken de gemeente Goeree-Overflakkee een verbod in te stellen op het oplaten van ballonnen en zij vragen de gemeente zich ook in te zetten om andere gemeenten te overtuigen dit ook te doen.

Daarnaast roepen we alle bestuurders in de regio op zich hard te maken voor een landelijk en Europees verbod.

Vereniging
Natuur- & Landschapsbescherming
Goeree-Overflakkee

Postbus 170
3240 AD Middelharnis
KvK 4032 2439

NL39 RABO 0140 9079 55
info@nlgo.nl
www.nlgo.nl

Het onderzoek: het gevonden materiaal is geïnventariseerd en gedocumenteerd. Hieruit blijkt dat in de inventarisatieperiode, in 30 dag-tellingen, 184 ballonnen en restanten van ballonnen zijn aangetroffen. Er is geen reden om aan te nemen dat de situatie elders op de stranden in de omgeving anders zal zijn. Uit een quick-scan op het strand tussen Rockanje en de Haringvlietdam bleken de aantallen vergelijkbaar. Een onderzoek van Stichting de Noordzee bevestigt het beeld, <https://www.noordzee.nl/noordzee-kust-bezaaid-met-ballonnen-3276-in-twee-weken/>

Hoogachtend,

Namens het bestuur

H.C. Teune, penningmeester

E.H. van Wijk, secretaris

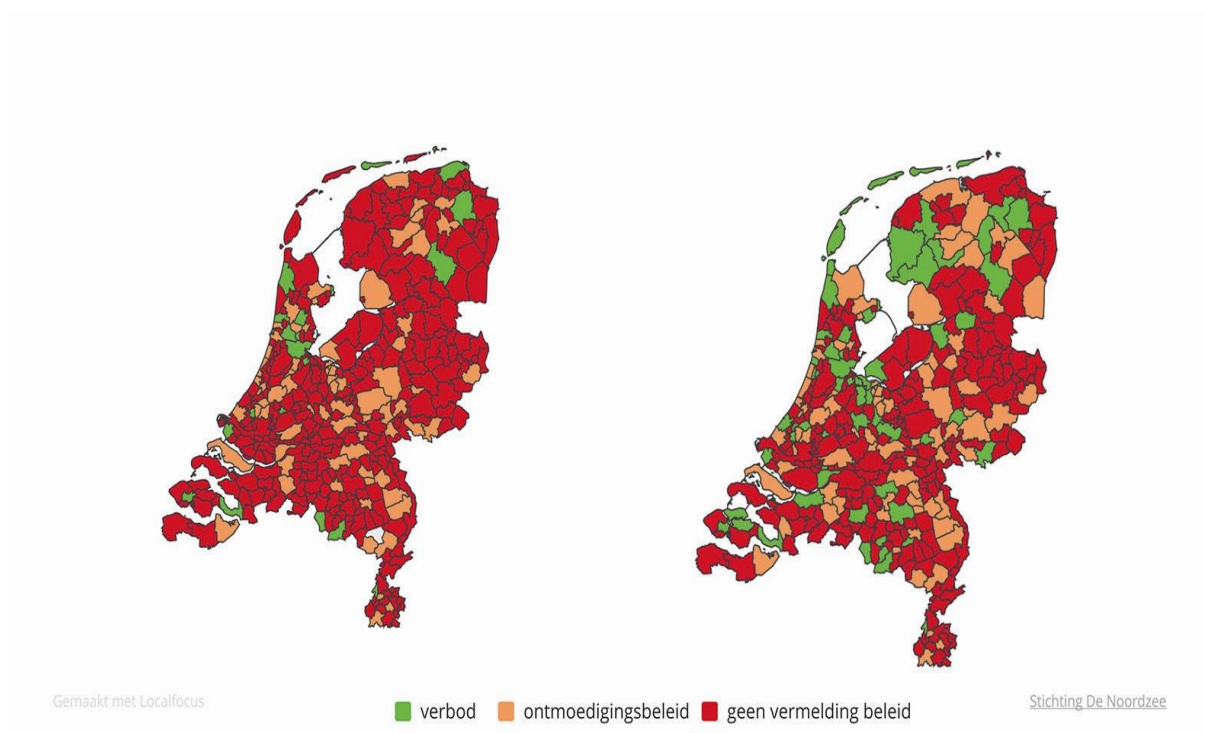

Tellingen van gevonden ballonnen en wensballonnen over een traject van 2 km in de Kwade Hoek, gem. Goeree-Overflakkee, 2019

Datum 2019	Aantal
16-07	20
17-07	15
18-07	5
22-07	14
25-07	2
28-07	12
29-07	1
30-07	4
31-07	2
01-08	3
03-08	5
04-08	2
05-08	5
08-08	1
10-08	1
11-08	3
15-08	4
17-08	1
19-08	7
21-08	4
25-08	1
26-08	1
29-08	1
30-08	11
31-08	3
16-09	9
21-09	1
22-09	5

29-09	5
07-10	4
Ballonrestanten van 16-07 tot 08-10	32
Totaal	184
Gewicht	5 kilo

bron: <https://www.noordzee.nl/aantal-gemeenten-met-verbod-op-ballonoplaten-in-een-jaar-verdriedubbeld/>

BIJLAGE 4: SCHONE RIVIEREN ALLIANTIE

SCHONE RIVIEREN ALLIANTIE

Wat kan een gemeente doen voor plasticvrije rivieren?

- 1. Bewustwording creëren**
 - » Communicatie op sociale media en teksten op openbare plekken:
 - Weetjes over de gevolgen, b.v. het weggooien van een sigarettenpeuk
 - Tekst op afvoerputten regenwater: "De oceaan begint hier"
 - Opruimen van vuurwerkresten en afval van carnaval en andere festiviteiten
 - » Voorlichting wijk- en dorpsraden over zwerfafval
 - » Aansluiten bij de Sustainable Development Goals: (zie <https://www.sdgnederland.nl/sdgs/>)
 - 11. Duurzame steden en gemeenschappen
 - 12. Verantwoorde consumptie en productie
 - 14. Leven in het water
 - 15. Leven op het land
 - » Uitreiken van vuilniszakken om direct afval op te ruimen bij oudjaar en andere evenementen
 - » Aanwezigheid met info stand bij evenementen
 - » Gebruik Litterati-app stimuleren
 - » Campagnes, zoals "Operatie knetterbal" ondersteunen
- 2. Evenementen plasticvrij**
 - » Hardcup bekertjes bij evenementen
 - » Afval-eilanden met gescheiden inzameling bij evenementen
 - » Verbod oplaten ballonnen, via APV (zie <https://www.noordzee.nl/doe-mee/ballon/>)
 - » Alternatieve, afbreekbare confetti
 - » Vuurwerk alleen in aangewezen zones
 - » Plastic-free lunch of andere plastic vrije events organiseren
- 3. Inwoners faciliteren**
 - » Belonen en ondersteunen opruimacties
 - » Gratis afval brengen bij gemeentewerf
 - » Faciliteren zappers (zwerfafval opruimers) met hulpmiddelen
 - » Zelfbeheer door buurten ondersteunen, wijkdeals
- 4. Openbare ruimte stimulerend inrichten**
 - » Meer prullenbakken en deze tijdig leegmaken
 - » Opruimcontainers bij scholen plaatsen
 - » Adoptiebakken, zoals Doe mee verlos de zee plaatsen
 - » Stimuleren afval scheiden openbare ruimten, voorbeeld van NS stations volgen
 - » Seabin en/of andere afvangsystemen in water plaatsen
- 5. Educatie**
 - » Educatie/gastlessen over plastic soep op scholen, BSO's en AZC's
 - » Organiseren van acties met kinderen
 - » Dopper en brooddoos voor ieder kind
 - » Plasticvrij-ambassadeurs (kinderen of BN'er)
- 6. Afval scheiding verbeteren en bronaanpak**
 - » Afvalscheiding in openbare gebouwen, op scholen
 - » Verpakkingsvrije marktkraam/winkel stimuleren
 - » Voorwaarden stellen aan leveranciers, bijvoorbeeld terugname van verpakkingen
 - » Bedrijven aanspreken en voorwaarden opnemen in vergunningen
 - » Forse boete op veroorzaken zwerfafval en controle/handhaving door BOA's intensiveren
- 7. Opnemen in nationaal beleid**
 - » Invoeren statiegeld alliantie
 - » Riooloverstorten in gemengde stelsels saneren

COLOFON 2020

Ontwikkeld en geschreven door Schone Rivieren en
Stichting Lobby Lokaal.

Met dank aan Schone Rivieren-vrijwilligers Janne
Opmeer, Geert en Elly Faasse, Harry Joling en Jos van
den Heuvel voor het delen van hun verhaal.

Voor meer informatie kun je contact opnemen via
info@schonerivieren.nl